嗣德己酉
1849

燕臺嬰話

原漢文
又演音

仙峯夢蓮亭阮登選草

黃春瀚手抄、

依博古院書目
AB
285

燕臺嬰話

演音

仙峯夢蓮亭阮登選草

嗣德初元歲戊申
燕臺使命逢新春
謁門拜辭鳴騶出
洸〻武夫護行塵
龍城點檢餙公幹
枌鄉請謁伸私欵
夏初先向諒山城
諒城乘暇尋幽玩
南關啟鑰拂行旌

𨎠嗣德戊申晃買。
使燕臺返明春天。
𨷑閭辭謝勤鞍。
武夫歇許蹺連培車。
准竜城簡皮公幹。
礼枌鄉沒段私情。
頭夏細諒山城。
諒城尋䟻景清欺閑。
𥋴𨷯鎖南關旗拂。

弓劒塘兵夾道迎
步ヌ雲山新客眼
朝蕟幕府暮降城
古楼村落今何處
二胡罪悪汚青史
銅柱迷ヌ無問津
紛ヌ記載成疑似
寧明津次明揚船
旌影搖ヌ江水鮮
两岸奇山看不厭
鬼神頑鑿信天然

軍劒弓塘秩如櫛
雲山跳ヌ還祐
欺蕞府幕欺瞎城降
汚古楼村庄兜些
罪二胡涂奇史編
梢銅嗨淩淵汚
緋ヌ範剳侈鍼傳懝
淩寧明船除速逴
捧旗捸稲渃添鮮
堆岸巍遝㤤瞶
鬼神兜產鐲鍬窖罡

花山兵馬競談惟
黄巢往事書無載
果頭屈律故愚人
開闢依然丹壁在
太平城郭倚山扉
隔水雙排筆硯奇
波中層塔冲天起
雲際奔泉析地飛
新寧望ヌ岡峦遠
風帆百逐江流轉
龍頭鱗集瓦参差

埃排達嶽花軍馭
傳黄巢册讀空編
果頭消湟𢺷顛
緒ヌ壁靚沕𡗶輪矜
府太平城𡏧擯岗
隣渃朧排磯筆硯
𡧲涌幾塔冲天
瀜浼劃坦𨔈沔霊樸
𨫊ヌ峼新寧賖屹
𤾓莧帆扁檣蹺滝
𠄼離鯤壞頭蝇

鷄痌煙封燈隱現。
南寧高擁五峯青
繁華自古小南京、
臨流忽憶邕州從
草木猶与李氏兵。
永淳一帶藏江瀆
怒濤滾々翻崖壁
急流風迅下橫州
夾岸松杉遼蒼碧。
通天洞口碧雲寒
半仙燈影落河干

蓖畑爈烱熴封崗鷚。
岗南寧醞座露嵬。
趣南京伩貤晃低。
州邕從蘡芾恎。
算軍戶李軲樸亥恄。
繻永淳緒々江瀆。
蒐怒濤罧壁溺々。
遙逡急細橫州。
松杉碧屹撐霞堆边。
洞通天節霞霪冷。
畑半仙炶㶲渡賖。

伏波庙貌臨江渚
一柱拈香五涉灘。
貴縣山川多秀麗
另甲豈因東井水
東山化石不彪昇
悠々何代兩何氏。
潯江土桂味多辛
機水織虫豈是珍
粵匯何哉称桂蠹
英雄未必不欺人。
運甓將軍城有庙

边滝箕庙伏波。
香鬦湲篆灘戈舡重。
沔貴縣巖滝秀麗。
甲科节井水醲鍼。
東山硌極𩙪達。
芃之潘々訑𩢱戶之。
桂潯州嘆咄埃鯖。
涞虐類茄蚮𩢱然。
粵東桂蠹違𩢱。
英雄謳拱固番咐𣢗。
城平南箕尾古庙。

地灵豈是因官號
楊氏諸夷粉黛空
荔黄惟有鳥聲噪
藤縣江边架棧居
漁村處ㄡ浴鵁鶄
榕墟栗粒長洲竹
地宝稱良諺不虛
梧州地控東西廣
八景依依饒勝賞
舜墓虛傳語不替
彥威故里今猶仰

坦帝因官號達貉
姨楊[illegible]瀨粉渲
櫑鐄仍哨鴣嚜吧吗
茹藤縣渡饒閣棧
沁鵁鶄罡萬村漁
竹長洲稽榕墟
卒台宝坦寔如仍唑
坦梧府夾溈𠀧省
覩趣制糝景燴𤈜
陵虞罡傳羌唐
𧩿鑾箕姤罡廊士仙

昭平急水争欄橈
篙師尽日喧江橋
江頭古庿刘三烈
不謂堅貞出女嬌
鉄橋風趣臨平樂
水西山亭開八角
清平郊野不知兵
數堞磯臺空剎落
陽朔岜泉桂碧岩
誰家鉄貌落禪庵
歷尽危灘三百曲

檏昭平摞船雇渃
嗹哨歁吡嗒梂杠
頭崞庿郭刘張
坚貞埃想黜坊嬉兒
塊梂鏍箕又平樂
栖渃濡八角山亭
内平埃别従兵
磯臺俺底零征余塔
縣陽朔嶺岩灑物
准庵禪惵鏍埃淶
巴森曲灑戈来

鑿山不以秦而非
翼ヌ請看禾黍畝。
灘湘澎湃入全州
流水長空一色秋
湘山灵蹟禅林淨
諸葛兵書石洞幽。
永州庙景瀟湘雨
峭壁奇峯粧錦繡
零陵泉石當琮琚
子厚何年來此土。
秋風一棹放祁陽

陶嶽諸嗟秦皇。
嗔䁪仍畝穭鑛滇ヌ。
淹州全台瀾浹浪。
渃吞秋撐燒幾年。
湘山踊夏庵湲。
砂䀓瞞笠武侯兵書。
景州永脂湄湞滴。
岸瀟湘婷壁錦綵。
石泉當價琮瑶。
極咍司馬辆节吏低。
竈下祁縣遙棟棹桂。

三吳崖壁佟文章
不有次山彰厥美
清流綠樹亦尋常。
天高風逐衡州鴈
湘潭烟景遙舒眼
覽盡衡山七十峯
輕舟已泊長沙岸。
湖南八景望中賒
襟帶湖山勝景多
道鄉臺古書声繞
岣嶁碑荒篆字斜。

岸三吳仍髹文章。
品題極返元郎。
[illegible]檨簊拱尋常麻催。
[illegible]翹鴈逾渊衡嶺。
湊湘潭烟景驪瀾。
點迸矓泣衡山。
清夕船缶細岸長沙。
景湖南[illegible]賒[illegible]巻。
[illegible]湖山勝景鬆尼。
古書喋哨鄙臺。
篆碑岣嶁㝉矓缶痾。

一帯湘陰波瀲ヌ
洞庭九水連青草
岳州城傍岳陽楼
千古雄文推范老
南屏木落風臺冷
赤壁烟寒火艦空
呉国贏輸成往事
一樽風月憶髯翁
嘉魚漾長漫山郭
滔ヌ一望無禾麦
禹跡茫然不可尋

𦄂湘陰𣳔㴇洒ヌ
渃洞庭連瀸鞊撑
岳陽楼意边城
雄文户范伶ヌ𢈱𦧘
南屏㐌樸踈遼冷
赤壁𢩮𤌋鐐焟瀾
特輸呉国衝来
遼䏂嵗𠹾牧得髯仙
縣嘉魚渃𤅶城𥑂
弄ヌ晻屈奇麦禾
𡀔尋𨁪禹𡳪賖

隄防未必無良策
武昌城郭倚山陬
江没為池不尽流
百億人家穷睇盼
帆檣如櫛水如油
江楼黄鶴高楼立
晴閣鳳臺雙拱揖
西通川陝東通吳
財賦膏腴称上邑
帆移灄口駕征鞍
四望山原眼界寬

隄防埃耽極晃斫咍
岗武昌城磋嵿屹
滝仒泑極揔渃㳄
澗𪾺𤾓億㷅㝵
帆擅如篡渃㵢如油
坡滝妬𡥵楼黄鶴
扱堆边晴閣鳳臺
東西吳陝𠄩尼
卒皮財賦称為邑逹
𦨭細灄擱鞍拱𨀈
𪾺川原泣奇𦊚皮

Sa'r

河洛芳徽心濇往
前川隐約柳條间。
黄孝行塵山面々
沙河湾曲流清浅
應山楊氏我邦來
忠烈子孫多不賤。
武勝関頭萬仭排
信陽山列確城詶
遂平自古吳房地
相業令人作懷裴。
西平千里平原闊

篤悉河洛芳徽。
前川彷彿柳欺逾梗。
培黄孝嫩縈梄々。
曲沙河澌汐廻湾。
侍命初吏應山。
淵楊忠烈滇々極賢賤。
[illegible]武勝塘踵笠岗。
岗信陽鄚細確城。
吳房矜縣遂平。
遺侍懈牧功各戶裴
壜西平轆淵斛戣。

鄜城坊表多芳蹟
召陵堡障跨雄関
夫子思歸存碣石
潁陽書院竹風涼
許城雲繞德星鄉
炎圖四百隨灰冷
一燭千秋夜〻光
二鄭山田青草鬖
風捲髟沙塵細〻
溱洧輕〻架小橋
不勞子產乘輿濟

坊鄜城拱𩯀芳徽
召陵堡障𡶀𥮊
箕碑夫子思歸拱𡶀
院潁陽𨖲𠱊竹𤶐
廊德星城𢭸霳恬
罢𣛠𤓢冷圖炎
𠦳秋𡗉𤎎脂〻創爆
竈二鄭𩈘𩄲撐𩃳
𡓁垃𢬣拂〻𦹵𩯀
𢱎橋溱洧箫〻
戈溫之絆子僑𨖅車

平沙漱々距黃河
新鄉書院樹交加
衛輝一路殷墟盧
淇水長虹卧綠波
湯陰岳庙松楸古
正氣昂々弥宙宇
誤国奸雄堦下囚
天理人心公好惡
彰勿悠々晋魏天
鄴都銅雀委荒烟
錦堂春醉留風韻

隣堤滂箕々淹濁
院新鄉樸木葚移
塸殷羅府衛輝
蠓[illegible]提[illegible]淹淇輔昂
松楸檜庙湯陰姤
正氣浩宇宙然々
鄙擔跪優權奸
鍾丕腰腊埃盤浪私
府彰勿丕初晋魏
城鄴都臺鵂煨荒
春醝風韻錦堂

蔡篆歐文石尚傳。
漳河南北分疆井
累々兮塚埋荒徑
磁州曉發暮邯鄲
古觀忽聞遙闕境。
渡洛車臨順分疆
行山遙望雲蒼々又
馮唐故里殘碑在
陌路誰憐白首郎。
内卿別占圓津趣
松竹蒼幽藏梵宇

文歐篆蔡碍常储储。
淹漳姤破坡南北。
埝兮墳弋々鞊蔓。
歔磁州最邯鄲。
覓初秩覽遙山景帯。
戈渡洛車飢府順。
逯撲々鑵尽嶺行。
廊馮碑翻边塘。
客戈埃粹払郎白頭。
庵圓津趣年拱還。
松竹雯禅舍撲霪。

一泓泜水清漣漪
国士戰功留嘆慕。
栢鄉自古壑南城
漢事千秋剩一亭
斬石有碑山有庿
松陰隐〆劒光生。
趙州試院重門啟
龍岡直指栾城界
滹沱水淺不容舠
麦飯嚼残香未艾。
正定城中趙子阔

瀣瀟泜水渃拎。
戰功牧典淮陰閑除。
栢鄉姤咒初城鄗。
亭千秋從轄茂刘。
碑刮砂庙達塸。
糔鐮熀〆吝兜俸松。
細州趙停鼓試院。
戈竜崗佂典城栾。
滹沱船洴渚漧。
兔膝餂麦哂残群香。
城正定咒廊將趙。

龍興宝刹自隋初。 厨竜興咒宝茋隋。
明月乍移新樂店。 滕陵杏樂皮揩。
清風隨過定州墟。 遶清脱匝驪衛定墟。
望都奕〻堯祠奐。 望都准堯祠香槐。
亭〻雙栢昂霄漢。 檜栢堆岦〻峯邃。
常山峭岁高摩空。 巘常嵓峯高台。
保定重城隆屏翰。 笠城保定凭磋伶〻。
安肅城開數仞高。 縣安肅𦒉城效仞。
蕭〻易水怒風號。 渃易州遶𢠸如嚎。
纔出白溝河口驛。 白溝河姤驛节。
松林已向定興郊。 塊松林店匝匃定興。

涿州衝要無雙地
井碑尚認桓侯里
蹤盡良鄉三石橋
戒我車徒言戾止
彰儀趁曉向燕臺
形勝山河信美哉
門闌重々千萬落
人聲如沸轂如雷
大清門東王會館
琅函捧出雲章燦
春官莊接兩封書

坦衝要兇朋涿郡
廊桓侯碑井極訛
良鄉橋砂塊[illegible]
車徒些蹕矜宅典尼
門彰儀燕臺歔細
形勝朧滝尚生替
新洞闌怒門箕
嗜[illegible]渚爆輛車霙[illegible]
塊門細边會館
抹函琅輅案請台
春官啣接書束

四驛停鞍天色晚
金綍儀聞彩鳳傳
使旌前抵富春天
滿城一日人相語
恩典今年異昔年
圓明面駕梅風曉
西直廻貼天日照
午門拜賜公事完
裘馬舒徐尋故道
碧水青山送客船(程)
侵尋不覺鬢花生

停鞍四驛色歪色歆
勅鳳啣韻傳温語
歪富春旗使瑞氷
泣城得保饒浪
觪矜恩典恪澄觪習
圓明園戲皮面謁
西直門韃别榼歪
從公賞謝衡来
馬裘壉鍎請台珥蹓
墻邊客渚巖極遝
吝呂誚鬘色花簪

丹陛鈞韶頻入夢。陛丹瞮想仙音。
故園桑梓亦關情。梓桑園貓音恍易誚。
隔年魚雁寥音問 書鮒鴈隔年等夕。
相逢忽得南來信 返使些秩唪信鐥。
我皇安好四境康。達安好鄙清平。
葵心倍喜紅雲近。悉葵惻鄧貽航霙紅。
清風拂袖度南關 戈南關邅篭襾襖。
花草依夕帶笑看 貼寅夕花草如唭。
兒輩候迎無别語 袮茹恰稲惻恤。
但從馬上報平安。達鞍仍吧幾㗒平安。
荷花五月薰風度 旬五月花蓮海邊

傘島烟光媚如故
香屏南望切帰心
驕暑炎敲不知苦
桃席欣逢聖壽時
西宮趨拜預冠紳
何期萬里公回日
恰值天家湛露匀
翌日楓庭拜明聖
袞褒下逮知何幸
馳驅臣分敢言勞
事濟功成皆國慶

傘島𥊚印𪿒烟光
春京惆色斯塘
𤒛燶曩夏煒又𥒥之
惆席桃皮期祝嘏
𡏦西宮𧞾幞隨班
苐与阿戥公还
慠妝湄霖瀟滇泣共
歞練跐𡏦楓貼拜
𠰺袞褒𢀨細羅榮
驕駗臣分色停
役冲羅隊国灵閜分

往還一路一週星見ヲ聞ヲ記此行吟咏愧無風雅藻巴詞聊托學言耍

兔蘚卒兔各往復。調見聞芻盲塘彭。敢浪風雅新奇。嘷咘托啫嬰兒余唾。

原有

太僕寺卿鑑湖杜俊大硃

工部參知鄺川范芝香墨

評點

燕臺嬰話 終

共漢文二百四十四 十三句、国音同数 七六八句

譯暹羅國書語

出博古院書目 AB 284

識迭嘲諭佗、希渃暹、嗔逸從卒貝饒吏細希越南。砱僨覓官正使国吶貝官渃暹浪德。聖毋渃南越、輔砱細點迓歲。渃南国礼惻吝彀。希渃暹扶包別来。希渃暹祕少惻彀、連傳朱官渃暹識所圖物、遐官使馳麻赴方。聖毋。嗔祝。德聖毋闷輔、底朱訂渃交好朱婁賤。嗔希渃南谿祕喹祝意、麻少。彷聖毋闷ヌ輔壽筵。訂渃扶特和好闷ヌ輔奇汰。

書尼希渃暹珚曰祕在柱雛、時尬腑點暹、輔鬼、希渃暹於寬輔次迓訂

Dịch lời thơ của vua nước Tiêm la

Sám diệt Chào Dụ-hóa vua nước Tiêm, xin đưa việc tốt với nhau, lại tới vua Việt-nam. Nay thấy quan Chánh sứ có nói với quan nước Tiêm rằng Đức thánh mẫu nước Namviệt năm nay tới bảy mươi tuổi. Nước Nam có lễ mừng lớn lắm. Vua nước Tiêm cũng đã biết rồi. Vua nước Tiêm lấy làm mừng lắm. Liền truyền cho quan nước Tiêm sắm sửa đồ vật, gửi quan sứ đem mà dâng đức Thánh Mẫu. Xin chúc đức Thánh Mẫu muôn năm, để cho hai nước giao-hiếu cho lâu dài. Xin vua nước Nam chịu lấy lời chúc ấy, mà làm Đức Thánh mẫu muôn muôn năm thọ-diên. Hai nước cũng được hoa-hảo muôn muôn năm cả thảy

Thư nầy vua Nước Tiêm tay viết lấy tại chỗ ngồi.

Ngày 9 tháng 7 Tiêm, năm Thỏ. Vua nước Tiêm ở ngôi thứ 12

識送嘲諭化国書𨖲𨖲呈𠱊大皇帝秦南越。吟。秦南差官正使官吳阮仲、副使官吳丁文。貝吏各官員𢀭奇汰𢫈𠬠、𨖲書渃南貝圖物朱渃暹。時迻𦢳歆渃暹、各官使飲謁。官正使𨖲書渃南尽𢬣、秦暹𠓨𢬣麻違。𠁑書吶各調拱邑別浪。秦渃南收役通好、時𨋣𨋣買抛書貝圖物㕵、朱㤥秦暹、共邑隊恩𢢯𠇍、麻共應𦝄𢢯𠇍。徐吟衛𢧚、𠄼渃人民戈吏奇半如苗、朱㤥𡢐𣊾空国調之。秦暹吟邑傳朱官暹接𨖲官使渃南朱𦓡軒。來吏者朱官使𣦰輛砲買𥚆𠬠𠬠認來。𠁑𦝄秦暹調𠄼渃通和朱特𡢐𣊾。來拱𠽖差官使𨖲圖物迎渃南、麻答吏底朱平𦝄渃南。𠄼渃拱傷𩝺奇汰仍㕵艚官使渃暹𠽖從𡗉𢧚買𢹣都。 後段文

lập văn này là sao lại một bản viết của ông Nguyễn Đổng Chi, người huyện Can lộc, tỉnh Hà tĩnh mà thư viện BC giữ với số AB 362.

Nhưng sách ấy đề Lê triều Vũ Liên Khê công Bắc sứ tự thuật. Và trong chú thích đoạn đầu cũng nói rõ rằng tác giả đậu đời Cảnh hưng, làm quan đời Cảnh-hưng, Chiêu thống....

Những điều chú thích và đề mục đều sai.

Nay xét nội dung thấy nói đến các tỉnh ở nước ta, nói đến tên Bắc ninh, thì ta đủ biết rằng tác giả sống đời Nguyễn và sau đời Gia long. Đoạn cuối nói đến chuyện khi sứ bộ về thì được tin đánh nhau. Về đến ~~tỉnh thì~~ nơi thì mẹ mất, vài năm sau vua mất. Rồi chuyện kinh thành thất thủ, vua chạy. Xem qua tưởng là đó là cuối đời Lê: Nguyễn Huệ đến Thăng-long, vua Cảnh hưng mất, Vũ Văn Nhậm giết Nguyễn Hữu Chỉnh, vua Chiêu Thống chạy.

Nhưng kỳ thực thì là việc cuối đời Tự đức đến đời vua Hàm nghi. Năm Canh Thìn 1880, tháng 6 sứ bộ đi Thanh Tuế cống [sách 大南實錄 nói có 阮述, 陳慶洊, 阮懽]. Tháng 4 năm Nhâm Ngọ (1882) sứ về thì Hà nội đã bị Henri Rivière lấy vào tháng 3.

Về lịch, thì tác giả có nói đến năm có hai tháng 7. Xét ra chính vào năm T. Tị 1881. (Vậy sứ bộ đi sứ chắc vào đời ấy). Còn tác giả là ai. Sách này nói là họ Vũ, mà thực lục không chép tên ấy. Nay xét sách 国朝科榜錄 thì có 武俊 (Vũ Tuấn) người tỉnh Hà tĩnh, huyện Can lộc, xã Can lộc đậu Trung khoa KMa (1879) có dự việc đi cống.

Và ông Ng Đổng chi là người Can lộc, ông lại chép bài Tự thuật cùng với bài Mai đình mộng ký. Ta có thể đoán rằng ~~cả hai~~ bài ấy đều của người cùng huyện như bài MĐ.MK. Khâm phục tôi đã từng kể chuyện một ông người Can lộc đi sứ cùng lúc mẹ già. Lúc về thì mẹ đã mất. Cho nên thân sĩ Hà tĩnh có kẻ làm câu đối điếu để cười ông.

Như vậy ta có thể tin rằng tác giả là Vũ Tuấn, tuy có một vài chỗ còn mâu thuẫn với Khoa bảng lục. (Phải tìm gia phả mới rõ)

同慶

武峻撰

武蓮溪北使自述記

黃春瀨手抄

北使自述記

黎朝武蓮溪八　撰

黎朝景興式拾年己卯科鄉試七月初一日入試。八月十三日放榜。武公行年式拾叁歲、名在鄉之第六名、公式拾式歲名在鄉解之第二。景興二十一年庚辰會試四場清式公會試在試次中格。庭試皇上親策、名在副榜。是年十月日補安樂縣知縣。午年國威府知府、再年升受宣光處憲察副使。是年蓮溪公二月情願就近侍養。四月初授祠浪府教

歷任安朗縣知縣。昭統元年榮升宣光處憲察副使是年會試庭片進呈奉硃圈裴主考潘副考武知貢舉人時黎亡。辛巳年正值大清歲貢、庭片內閣侍郎阮正使、鴻胪寺卿武甲副使、侍讀學士阮乙副使。頒三品大朝帽裳一幅、朝帽衣一幅、短袖衣一幅、短袖衣一領、白裙一要。七月自先京起程

貢品象牙大項一對、犀角一座、南絹一百疋、布一百疋、帛一百疋、沉香三百两、砂仁一百兩、檳榔一百斤。打蔑途间紗布南桂外外横帯銀錠千六百笏以備罝之項

計自𢆥次𠄩进
嚴號渚補冊烟
典𢆥庚辰臨軒
春官蹺從茹公
𣈜𢆥移对青毡
媄𦓿娘固豚兒
包冲歌曲表箋
春韶湄沐香涑
礼園庭片𤼸呈
返欺中外同春
鴻胪聀改黜外

寔晃辛苦榜丕撩蓮
閱撥春桂恩填椿萱
丕洛坦夷題絡榜紅
坡蘭臺恤勅惡拯安
娘雉固眹矣權固欺
鈗客旨下朱衛翰垣
蘭臺範劉史篇號隊
陞階拱隊恩丕拯積
拱飲貢牽紛權斤文
已年歲貢陪臣次𠄩
達頒秥裨帽帶泊錢

孝忠挭碾𠄩边
涓埃弧矢閟填君親
𠀧𣅶飢拜𩆋𡏧
飢各訓諭逬分丁寧
𨅸點𥕄𨢇長亭
廷臣沒席省命沒番
烏橋返會跳𨖲
跡駒駖驕戈沔枌鄉
停車𩆋𥙩祠堂
娭𦰟台𥙩余行珠淶
嗔吞朱娭昜𩴿
底眈𥙫𣇜填培𠀧春
役𢂎極懢逡巡
東京固哏檢寓使裝
𨇒𣊾𣛨𠇍𨖲塘
𦝄清𦞣桂霜鐄梗梧
𩯀𦋦𢤞撕待除
𣱆冲貢𧵑西湖飛艘
中旬珥水𣙩𨕭
𩆋𨍦祖餞袞昂輖褕

時河內省臣交檢即清。乘中秋夜月遊西湖。八月十八日河內省𦼔驛

緗?

𦬑旗旆旆遶秋
渃秋汐汐船迻使臣
地寧𠀧固軍官
竜亭傘蓋違吝國書
揀暑停於府慈
省城兜妬細皮眼𣋚
恤㥊宮扎宮南
扶𢥈旅况拱甘号𦬓

扎寧省布政阮待歓一席。是日扎寧進發。宿歓諒江府太守丁又待席

𨀈𣩂返陣湄涞
淹捄㳥揲冗尼府城
諒江太守户丁
冗𣋚通曉推誠迎賔
賞筵花椰當春
情外涓別肉臣彖数
扎芹尼典𣋚𢼂
嘆茹暫駐吏候拱應
塘達長慶𡧲棱
鬼門關妬䀡澄招撩

是日到北芹驛駐民家。

長慶府在鬼門關之北

滉·湯!

最巻寔險寔饒𢧲眡群於𡧲岩蹎岬
逴惻客主𢜠悩諒城直𨷯鉦鐄𢧲𦋦
撫臣𦓡窖垠駁呣黜逸匪色乘迸𨎆
揚才軍仍𣦆𣼽威丕哪揲潮沁鱣鯨

𪀄趂新㯲三才峯皆在路行。諒山巡撫阮、臬使黎出迎。時已入四更、使臣在肩輿熟睡

鄧貼二青三青尼時佛像尼形官吳
創最達庯卯驛產床席宴揀暑呦嗵
禦貼南抌固臺軍官直𡨹𨋤外𠯅边
典時銳發令傳洞天台𩦓羕仙跳飢

二青三青皆因山岩作。在二青三青人奉佛。三青吳時仕鎮諒城時使勒傳神像于石、外罩以鉄。三十日午刻至卯驛庯、排設餞𩛷、食後進潤。是省臣敷文蘭知州欵待也。清官遞定時幾銳得開門。

官南𤤰貝官艚
㗂句茱醽㗂句敘情
直候挭輞土丁
極期藝鞊儈命僘趍
幕營供頓（草）僕
受降拱丕苦為縣賒

柃昭方臺列坐淸官三品引鵬飛、共憑祥知府、竜州知府、上石下石思州縣官齊就。酒菓三次方散。使臣進程。第一日歇幕府。次日歇受降城。

步行淡眗女𠻃
甯明船直別㗂氽堆
每船俚伴𨔈歇
旗撩烟㰖大陪二三
擢先州意官衙
詩箋淡幅筆談淡番

甯明州津次預備船艘。大陪一艘、二陪一艘。三陪一艘。船甚高大、皆雕刻沉朱浮錫。船頭各掛一旗、題大陪二、二陪一、三陪一。灯篭各二、題誌亦然。每船俚一、火頭一、掉夫九名。船内几案坐卧九。並厨灶器皿具足三、官兵船甚陪臣船止官一、家人二、行人隨人各有船分置買、項箱臺安妥護員、從前州縣侍宴一次。從來各折一席、使臣各一両、行隨遞減、至如行船算站錢使臣共隨行亦計站給食用錢、淸官護員給銀。

例矜折席給錢
自官護貢各船色衙

sai nhiều chữ

自述5 遙聞

旗綫律幅逾掩
船蘭棹桂蹺湧灘江
曦蓮露白葭蒼
沒旬艞橋江光余重
南寧奔半寔冬
𠀧迸𦒹庯渃訷渃外
官文官武固𠄩
王成星誉晃𣋚䶜揚
果卅𠀧縣育昂
學堂書院樂常逍山

南寧府為左江道兵備刘王從二品、周星正三品、着常朝擀見。僕衛甚盛雅。星誉有贈詩一律。城内三十庯、商賣湊集、貨財繁盛、相侍小南京。

船戈五險兜攸
佛臣鄧礼船團𤼸香
平南藤縣各塘
梧州晃府南方埃皮
囷城行庯驪稽
賊圍𦒹腨挵藝仯嘍
半奔水陸渚滇
花船計鄧𡗋欣啅𨀈

從桂江柱回東 年前參知潘輝奉使遇洪泉之亂，在梧州府中。六月、城中市肆不改。有一派通廣東江，約水程八九月。梧州府官此次送使臣。

堂

繁華拱色別來
憲針從渃慍潓兜𥄮
昭平平樂險賒
廣東（西）嶶峝掷鸗𪖫鴹
罘迸踐𧞾寔𨱽
桂江險穬於外城榕
題名各帖色通
燕終臨桂於𠁑迻𨁡

昭平府江程險遠。水中多磊。旬自高而下、湍激爲甚、称爲灘。近榕城𠃣。
廣西城有山名鬪雞、有峒名象鼻、城沿山、甚廣、大、東西桂江纏繞。至廣
西省省桂林府臨桂縣、各通名帖。巡撫知府知縣進士、各附名帖。臨桂
縣送酒席至船

馬兵傘轎固𠫾
肆捴貢聚撿尼省堂
隨𠫾拱宴台行
𠀧旬茶醽樂章余韻
花酒客主情親
筆談𠽖嗨国君事詳
點船領給各行
襖祐禛稔嘰払恩達

使臣至船停省城津次、馬兵傘轎夫直公館抵省之、二日即巡撫公
館看撿、其行也、三陪臣著大朝、乘轎夫四、傘一、馬各一。次日設宴在巡

撫公晒、左边大陪臣、右边二陪臣、各坐鏤几。酒三巡、茶三巡。外設古樂。
樂人須叟辞退。下船、伴差各將漢滿宴品、並皇上頒給朝服華袍靴韈
衾褥衣裳各項就船交發。

中旬吏鄻各船
渃春㳥湎色撑
湖南咒省次台
塘趍吏固三吾
九虍衛缶拉排
彭城課𨽍揀都
省堂晋謁䞣𡸗
嘉魚群矣固𡊄

停擲元日靈丹縣城
全州花柳余挭卒鮮
色戈桂水飢尼湘湖
元顏二絕極朱埃齊
湘湖勝緊咒昃尋初
長沙為郡各弄典餘
黜祜賈傅三閭台殿
傳咒忠武居逾達燦艚

湖南是漢時彭城郡。文帝改為長沙郡。
至湖南入謁巡撫李清。出拜屈原賈誼二祠。

自述 8
全卅

自述 洞庭

湘陰礼拜叩頭
巴陵㳥洒边城
東南景、致兜欣

湖南有祠、礼拜後過洞庭湖、岳陽楼。是東南之勝景也。

湖南湖扡棋⿰貝斤
制臺撫院⿰台二茹
瀚章交涉拱淹
花⿸厂百⿰口代吶勤拳

西湖総督李扡、湖迻撫彭祖賢会同見實在総督堂。儀衛甚盛

催催廊庙江湖
固楼黄鶴⿺辶董⿺辶湖

洞庭船越𨖲跜㳥平
岳陽⿰辟車栢日星漝瀾

巴陵府在洞庭湖边。有

希。文杜老唉群詩文
漢陽⿰扌朝典中旬⿰月尚⿰日三
會同接客寔⿱罒兄威⿸厂发
洪。章㛪⿰月聿吏添固權
边尼⿰扌戠鏡⿰扌戠船沛⿰忄卢

晴州閣、芳草湖皆在湖扡。湖扡城陽有黄鶴楼。

晴州芳草荣枯默⿱丕土
江山没幅底唭仯⿰忄盈

119
扶→扶→棋
斤?

江程黙腨龟耒漢陽試院仕坐攕當[生]
道官貼於边城拱飤㖸傳叙情主賔
箱抬墊檢汥旬驓春車轎毵寅飤京
塘稜雄山遂平縣官供頓計呈逸餌
風塵旅況萬甘掗平粮搼檣帆時初

三月二十日起陸暫住漢陽試院，墊檢箱抬以便車行轎行。
缸有漢陽道、亦八謁道官

汴京彲固辭乘河南兕省縣紡䀣森
塘賒柒佪駹駹思婦擊磬高深坤量
許橋欣㡘踐長邏尼逸贈媿香奉蜍
黃河彲課典晱河南直棣省頫紛堆

思婦碑在陳地。擎磬亭在衛地。許州八里橋有關帝祠。是曹操
酒祀奉餞歸別之地。

閑莀忠義拯移
岳王固庙沒台字題
邯鄲古館難稽
盧甡慢檜𩭶皮榮花
兜咒易水荆軻
尉陀故里吏戈趍耒
首城直隷典尼
只群藩臬台𠇍於衝
天津各渃會同
洪章交涉典冬罝衙
使臣𣋀徐㐌趍車
軛𥈶飢𨷯京纖正陽
國書𢷀驆倍鐄
尚書礼部轎迎正堂
典如貢品各箱
時官內務認行拱衛
使臣使屬𠇍冬
固官員外於衝促候

湯明縣有岳王庙、前使多有題詩立石。今使臣大𦤾二𦤾亦孝步。邯鄲有古覓。外二層奉呂鍾二仙。後一層盧生數像。自直隸省近帝京、不得乘轎以車行、

自述 12 回帰

餅粢車馬烟油
傳朱貼仰共毛
欺戈太庙秋嘗
油睐祝壽涚念

皇上礼太庙回使臣於玄武門貼仰傳軫先問
国君次问年穀又次問使臣一路艰劳

炤常具燕頒黜
𧝵蓮嗔阻車南
想㟲京郊歔屠
翰林諫院情同
閨台腩𪐝色来
自砛南樹北枝

渃茹供頓自頭典斷
釚吝慰諭余句𤑟詳
跪迎跪送粘粸襖祜
節皮聖壽頒添繒茶
世弟時拱渃茹珍甘
午門賞賜余縄公司
貼城拱泣貼厨拱冬
得朱聯扇得封詩排
上旬腩糝拱卧还帰
余卧相識相離叙情

車馿蹉秱南亭
硤砧嫩渃䁙秋
鄭州阪道色通
水程淩色座船
典湖疏達國王
頭春䁙典興安
敉䏶典廣西城
寅寅闢諒城些
時貼仍悶奔星丹
坯撑拯慚悬輪
戈茹縷戀矣容

良鄉頭縣陸行固夫
清高沒鮢霪霞淨空
襄陽戈謁臥龍固殿
蹺涌漢水衛汚長江
觧砱歲貢平康院全
買咍消息於汚東京
唔嗃吶仍交兵旴䀩
嘆喂從渃從茄慍腥
鞊逢渚割使旋渚完
茹萱霪皐底媕憘憏
草堂群妬音容兜芇

皮連固旨促毛
傳毛盛服[illegible]點
詩文極慍吶鋪
性情燸[illegible]拱應
跳衛皮淨湄浣
[illegible][illegible]矗吏拱皮
終天[illegible][illegible]吟[illegible]
戈[illegible][illegible][illegible]務夏
順安從黜徐於
烽悉[illegible]極辰安
[illegible]罰説從講和

休衛致仕吏[illegible]從茹
專通使項寅椰[illegible]秋
旨傳余卷包搥沛[illegible]
朱衛[illegible][illegible]耒[illegible][illegible]俟
尋常草[illegible]僧頭[illegible]逸
經綸康濟勅悉[illegible]
江河[illegible]沼沒茂吏聵
倖[illegible]信包雲迷[illegible]湖
瀲槐沒昕局碁余番
[illegible]申[illegible]正执蓮省茹
嗔衛京戢底些畸令

買飲下佐春卿
從蘇聀鰍埃盤
時時添内不平
撒栖蹺駕黜趁
南開霆包潺高
京城群固母倭
嗽唎碁吏対盤
為埃垠覿城奈
歸藩貂憾貂恃
歇啞諭表拯蹺
驩城暫住堆欺

國喪吏沛撒當役萬
楯諄㤅括噲官朝廷
腨軛輇午京城群之
爭饒台梟是非羕芾
拔希席趙遅牢鄧之
阻衛庙社議時埃嘶
朱命聀翻拱安於外
家鄉矗議沒痱媕踈
黜栖悶捧緐綵繆饒
時些掛印塊調旅与
遡輇務夏定期衛京

輔臣盤諓缶明
歔虧烟册專勤
緣呤魣渃沒堂
黜飢候直拱荣
渃茹運矣昳顛
貟貴默挨
黜恩正鄧佩星
事茂諓拱嚂唭
習矜正直埃於
奏蓮韡達奄顏
香山雨鎖風凄

鄧陞光祿司城拎斤
松濤溇嗜藻芹鬆香
從黜時旨侍郎閣堂
文章固墨紀綱固權
層旬腨臘實天沒㝵
表箋詔旨促証沒令
渚滇督撫亞鄉固歇
庄經屛保固丞别朱
対街商署餘皮外官
傳哴師傅埃盘朱
覽昆遒違如蟡過夏

自述 16

280

270

蘭臺航橋蹉運
戈春內旨不期
𣋚𠱊進點致虔
㤙恩茹諾固乘
油堂油屬旨臣
惻終𠱊省細邊
辨香拜謝香閨
䡨進點歲寅添

篡修承派𠱊吝恪之
慢頭師臺恩推𢆥重
襖襜從二飤殿𥛭秊
𠮩媕於吏歇暑專勤
没合心事迯分嗷踈
産抬産輞衛皮𦛌罰
拱戈驩轄[illegible]稽朱𡗶
𡗶朱猛跬底祜窮茷

終

自述 17

ARC HOANG 83

嗣德己酉
1849

燕臺嬰話

原漢文
又演音

[黃春瀚]

仙峯夢蓮亭阮登選草

[黃春瀚]

黃春瀚手抄、

依博古院書目
AB
285